

II

(Nelegislativní akty)

NAŘÍZENÍ

NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2022/1369

ze dne 5. srpna 2022

o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 122 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ruská federace, která je hlavním vnějším dodavatelem plynu do Unie, zahájila vojenskou agresi vůči Ukrajině, smluvní straně Energetického společenství. Eskalace ruské vojenské agrese vůči Ukrajině od února 2022 vedla k výraznému poklesu dodávek plynu jakožto úmyslnému pokusu zneužít dodávky plynu jako politickou zbraň. Toky plynu v plynovodech z Ruska přes Bělorusko se zastavily a dodávky plynu přes Ukrajinu neustále klesají. Celkové toky plynu z Ruska jsou nyní nižší než 30 % průměrných toků plynu v období let 2016 až 2021. Toto snížení dodávek vedlo k historicky vysokým a kolísavým cenám energie, což přispívá k inflaci a vyvolává riziko dalšího hospodářského útlumu v Evropě.
- (2) V této souvislosti Komise v návaznosti na své sdělení ze dne 8. března 2022 nazvané „REPowerEU: společná evropská akce pro cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii“ představila dne 18. května 2022 plán REPowerEU s cílem co nejdříve, nejpozději však do roku 2027, ukončit závislost Unie na ruských fosilních palivech. K dosažení tohoto cíle stanoví plán REPowerEU opatření týkající se úspor energie a energetické účinnosti a navrhuje urychlené zavádění čisté energie, která nahradí fosilní paliva v domácnostech, průmyslu a ve výrobě energie. Další opatření na straně nabídky by mohla mimo jiné zahrnovat lepší koordinaci nákupu plynu, usnadnění společného nákupu evropskými účastníky trhu s plynem na mezinárodním trhu s plynem a rovněž maximální úsilí o zachování kapacit pro výrobu elektřiny, které nejsou závislé na dodávkách dováženého plynu.
- (3) Unie přijala další opatření ke zvýšení své úrovně připravenosti na narušení dodávek plynu. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1032 ⁽¹⁾ bylo přijato s cílem zajistit naplnění podzemních zásobníků pro nadcházející zimní období.
- (4) V únoru 2022 a v květnu 2022 provedla Komise navíc hloubkové přezkumy všech vnitrostátních plánů pro stav nouze a rovněž důkladně sledovala situaci v oblasti bezpečnosti dodávek. Opatření přijatá Uní od února 2022 byla navržena tak, aby bylo možné do roku 2027 úplně ukončit používání ruského plynu a snížit rizika vyplývající z dalšího závažného narušení dodávek.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1032 ze dne 29. června 2022, kterým se mění nařízení (EU) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokud jde o uskladňování zemního plynu (Úř. věst L 173, 30.6.2022, s. 17).

- (5) Nedávná eskalace narušení dodávek plynu z Ruska však poukazuje na značné riziko, že v blízké budoucnosti může Rusko dodávky plynu náhle a jednostranně úplně zastavit. Unie by proto měla toto riziko předvídat a v duchu solidarity se připravit na to, že dodávky plynu z Ruska mohou být kdykoliv zcela přerušeny. Aby bylo možné připravit se na další rušivé kroky a posílit odolnost Unie vůči budoucím otřesům, je nezbytné okamžitě přijmout proaktivní opatření. Koordinovaný postup na úrovni Unie může zabránit vážným škodlivým dopadům na hospodářství a občany, které by případné přerušování dodávek plynu zapříčinilo.
- (6) Stávající právní rámec pro bezpečnost dodávek plynu stanovený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ^(*) dostatečně neřeší narušení dodávek ze strany některého z hlavních dodavatelů plynu trvající déle než 30 dnů. V důsledku chybějícího právního rámce pro případ takových narušení existuje riziko, že by členské státy nepostupovaly koordinovaným způsobem, což by mohlo ohrozit bezpečnost dodávek v sousedních členských státech a představovat další zátěž pro výrobní odvětví a spotřebitele v Unii.
- (7) Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 7. dubna 2022 k závěrům ze zasedání Evropské rady konaného ve dnech 24. a 25. července 2022 vyzval k předložení plánu na pokračující zajištění bezpečnosti dodávek energie v Unii v krátkodobém horizontu. Na zasedáních konaných ve dnech 31. května a 23. června 2022 požádala Evropská rada Komisi, aby urychleně vypracovala návrhy na zlepšení připravenosti na možná závažná narušení dodávek s cílem zabezpečit dodávky energie za dostupné ceny. V návaznosti na tuto žádost Evropské rady se Komise spolu s mezinárodními partnery Unie zabývá rovněž otázkou, jak zmírnit rostoucí ceny energie, včetně proveditelnosti zavedení dočasných stropů dovozních cen ve vhodných případech. V souvislosti s uvedenou žádostí Komise rovněž pokračuje v práci na optimalizaci fungování evropského trhu s elektřinou, včetně účinku cen plynu na tento trh, tak aby byl lépe připraven odolávat budoucí nadměrné volatilitě cen, zajišťoval cenově dostupnou elektřinu a plně vyhovoval potřebám dekarbonizovaného energetického systému, a to při zachování integrity jednotného trhu, pobídek pro ekologickou transformaci a bezpečnosti dodávek a při zamezení nepřiměřeně vysokým rozpočtovým nákladům.
- (8) Podle čl. 122 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie může Rada na návrh Komise a v duchu solidarity mezi členskými státy rozhodnout o opatřeních přiměřených hospodářské situaci, zejména když vzniknou závažné obtíže v zásobování určitými produkty, především v oblasti energetiky. Riziko úplného zastavení ruských dodávek plynu do konce roku 2022 takovou situaci představuje.
- (9) Vzhledem k bezprostřednímu riziku narušení dodávek plynu do Unie by členské státy měly přijmout opatření ke snížení poptávky před zimním obdobím 2022–2023 již nyní. Takové dobrovolné snížení poptávky by přispělo zejména k naplnění skladovacích kapacit, které by na konci zimního období 2022–2023 nebyly zcela vyčerpány, což by členským státům umožnilo přečkat případná chladná období v únoru a březnu 2023 a usnadnilo naplnění skladovacích kapacit v zájmu zajištění odpovídající úrovně bezpečnosti dodávek pro zimní období 2023–2024. Omezení poptávky po plynu rovněž pomůže zajistit odpovídající dodávky a snížit ceny energií ve prospěch spotřebitelů v Unii. Opatření přijatá na úrovni Unie ke snížení poptávky by proto byla přínosem pro všechny členské státy, neboť sníží riziko výraznějšího dopadu na jejich ekonomiky.
- (10) Při určování objemu dobrovolného snížení poptávky se zohledňují objemy poptávky po plynu, u nichž by v případě úplného přerušování ruských dodávek plynu hrozilo, že nebudou dodány. Úsilí o snížení poptávky by mělo být stejné pro všechny členské státy, a to na základě srovnání s průměrnou spotřebou každého členského státu za posledních pět let.
- (11) Je možné, že dobrovolná opatření pro snížení poptávky nebudou sama o sobě k zajištění bezpečnosti dodávek a fungování trhu dostačovat. Aby bylo možné urychleně řešit specifické problémy spojené se stávajícími výpadky dodávek plynu a s jejich předpokládaným závažným zhoršením a zabránit narušení mezi členskými státy, měl by proto být vytvořen nový nástroj zavádějící možnost povinného snížení poptávky po plynu platného pro všechny členské státy. Tento nástroj by měl začít fungovat v dostatečném předstihu před podzimem 2022. V rámci tohoto nástroje by mohla Rada na návrh Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí vyhlásit výstrahu na úrovni Unie. Svěření prováděcí pravomoci Radě odpovídajícím způsobem zohledňuje politickou povahu rozhodnutí

(*) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1).

o aktivaci povinného celounijního snížení poptávky a jeho horizontální důsledky pro členské státy. Před předložením takového návrhu by Komise měla vést konzultace s relevantními rizikovými skupinami, jak jsou vymezeny v příloze I nařízení (EU) 2017/1938, (dále jen „rizikové skupiny“) a Koordinační skupinou pro otázky plynu zřízenou uvedeným nařízením. Výstraha na úrovni Unie by měla být vyhlášena pouze v případě, že se opatření k dobrovolnému snížení poptávky ukáží jako nedostatečná k řešení rizika závažného nedostatku dodávek. Nejméně pět příslušných orgánů členských států, které vyhlásily výstrahy na vnitrostátní úrovni podle čl. 11 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2017/1938, by mělo mít možnost požádat Komisi, aby předložila Radě návrh na vyhlášení výstrahy na úrovni Unie.

- (12) Výstraha na úrovni Unie by měla sloužit jako krizová úroveň specifická pro Unii, na jejímž základě by se mělo aktivovat povinné snížení poptávky bez ohledu na vnitrostátní krizové úrovně podle čl. 11 odst. 1 nařízení (EU) 2017/1938. Po vyhlášení výstrahy na úrovni Unie by členské státy měly během předem stanoveného období svou spotřebu plynu snížit. Při určování objemu povinného snížení poptávky se zohledňují objemy poptávky po plynu, které by mohly být ohroženy v případě úplného přerušení ruských dodávek plynu do Unie, přičemž by mělo být plně zohledněno jakékoli dobrovolné snížení poptávky, kterého již bylo dosaženo. V rámci objemu povinného snížení poptávky by měla být zohledněna rovněž úroveň naplnění skladovacích zařízení vykázaná podle čl. 6d) odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2017/1938, vývoj týkající se diverzifikace zdrojů plynu, včetně dodávek zkapalněného zemního plynu (LNG), a vývoj v oblasti nahraditelnosti paliv v Unii.
- (13) V rámci objemu povinného snížení poptávky se budou zohledňovat snížení poptávky, kterého členské státy dosáhly již před vyhlášením výstrahy na úrovni Unie.
- (14) S ohledem na závažná narušení vnitřního trhu, k nimž by pravděpodobně došlo, pokud by členské státy na možné nebo skutečné další narušení ruských dodávek plynu nereagovaly koordinovaně, je zásadní, aby všechny členské státy v duchu solidarity snížily svou poptávku po plynu. Všechny členské státy by proto měly dosáhnout cílů v oblasti dobrovolného a povinného snížení poptávky. Zatímco důsledkům narušení ruských dodávek plynu mohou být některé členské státy vystaveny více než jiné, na všechny by mohla mít dopad hospodářská újma způsobená takovým narušením a všechny by mohly přispět k jejímu omezení: ať už uvolněním dalšího objemu plynu přepravovaného plynovody nebo nákladů LNG, které pak mohou využít členské státy se značným nedostatkem plynu, pozitivním dopadem, který bude snížení poptávky pravděpodobně mít na ceny plynu, nebo tím, že se zamezí narušením trhu, ke kterým by vedla nekoordinovaná a protichůdná opatření ke snížení poptávky. Toto nařízení proto odráží zásadu energetické solidarity, kterou Soudní dvůr nedávno potvrdil jako jednu ze základních zásad práva Unie ⁽³⁾.
- (15) Některé členské státy však vzhledem ke své specifické zeměpisné poloze nebo fyzické situaci, kdy například nejsou synchronizovány s evropskou elektroenergetickou soustavou nebo nejsou přímo propojeny s plynárenskou soustavou jiného členského státu, nejsou schopny uvolnit významné objemy plynu z plynovodu ve prospěch jiných členských států. Členské státy by proto měly mít možnost uplatnit jeden nebo více důvodů k tomu, aby své povinné snížení poptávky omezily. Dotčené členské státy by se měly zavázat k tomu, že vynaloží veškeré úsilí na to, aby nedostatky v oblasti propojení co nejdříve odstranily.
- (16) Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ⁽⁴⁾ se zavádí rámec, na jehož základě mají členské státy a relevantní zúčastněné strany v regionálním kontextu spolupracovat na rozvoji lépe propojených energetických sítí, a to zejména s cílem připojit regiony, které jsou v současnosti od evropských trhů s energií izolovány, a posílit stávající a prosazovat nová přeshraniční propojení. Přeshraniční propojení výrazně přispívají k bezpečnosti dodávek. S ohledem na stávající narušení dodávek plynu z Ruska hrají tato přeshraniční propojení klíčovou úlohu při zajišťování fungování vnitřního trhu s energií a při distribuci plynu jiným členským státům v duchu solidarity. V této souvislosti by měly členské státy pokračovat v úsilí s cílem zlepšit integraci svých sítí, a to i tím, že posoudí potenciální zvýšení kapacity nových přeshraničních propojení v souladu s cíli nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 2021, *Německo v. Polsko*, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009 (Úř. věst. L 115, 25.4.2013, s. 39).

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ze dne 30. května 2022, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě, mění nařízení (ES) č. 715/2009, (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943 a směrnice 2009/73/ES a (EU) 2019/944 a zrušuje nařízení (EU) č. 347/2013 (Úř. věst. L 152, 3.6.2022, s. 45).

- (17) Aby se úsilí členských států o splnění cílů nařízení (EU) 2022/1032, pokud jde o uskladňování zemního plynu, usnadnilo, měl by se při určování objemu jejich povinného snížení poptávky vzít v potaz rovněž objem plynu použitého členskými státy k uskladnění, který je nad rámec průběžného cíle stanoveného pro den 1. srpna 2022.
- (18) Kromě toho by v zájmu řádného zohlednění velké závislosti kritických odvětví členských států na plynu měly mít členské státy možnost, aby při určování objemu svého povinného snížení poptávky nezahrnuly spotřebu plynu v těchto odvětvích. Sledování situace ze strany Komise by mělo zajistit, aby vnitrostátní omezení nevedla k nepatřičným narušením vnitřního trhu. Členské státy by rovněž měly mít možnost omezit objem svého povinného snížení poptávky v případě, že je toto omezení nezbytné k maximalizaci dodávek plynu jiným členským státům a že jsou schopny poskytnout důkazy o tom, že jejich kapacity pro obchodní vývoz do jiných členských států prostřednictvím propojení nebo jejich domácí infrastruktura LNG jsou využívány k tomu, aby byl plyn v nejvyšší možné míře přeměrován do jiných členských států. Komise by měla sledovat, zda jsou podmínky pro uplatňování uvedených odchylek plněny.
- (19) Členské státy by měly mít možnost, aby s ohledem na specifické okolnosti, které souvisejí s poptávkou ze strany propojených členských států, povinné snížení poptávky dočasně omezily, je-li to nezbytné k zajištění bezpečnosti dodávek energie, a to i v případě, že členský stát čelí elektroenergetické krizi, jak je uvedeno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ⁽⁹⁾. Je třeba vzít v potaz rovněž skladovací kapacitu a úroveň zásob nad rámec průběžného cíle stanoveného v příloze Ia nařízení (EU) 2017/1938.
- (20) Členské státy by měly mít možnost samy rozhodnout, jaká vhodná opatření k dosažení snížení poptávky zvolí. Při určování vhodných opatření ke snížení poptávky a upřednostňování skupin zákazníků by členské státy měly zvážit využití opatření uvedených ve sdělení Komise ze dne 20. července 2022 nazvaném „Bezpečná zima díky úsporám plynu“. Členské státy by měly zvážit zejména ekonomicky efektivní opatření, jako jsou dražby nebo systémy nabídkových řízení, jejichž prostřednictvím mohou motivovat ke snižování spotřeby ekonomicky efektivním způsobem. Mezi opatření, která lze na vnitrostátní úrovni přijmout, mohou patřit také finanční pobídky nebo kompenzace pro dotčené účastníky trhu.
- (21) Veškerá opatření, která členské státy za účelem dosažení snížení poptávky přijmou, musí být v souladu s právem Unie, a zejména s nařízením (EU) 2017/1938. Zejména by tato opatření měla být nezbytná, jasně vymezená, transparentní, přiměřená, nediskriminační a ověřitelná a neměla by nepřiměřeně narušovat hospodářskou soutěž ani řádné fungování vnitřního trhu s plynem či ohrozit bezpečnost dodávek plynu v jiných členských státech nebo Unii. Je nezbytné zohlednit zájmy chráněných zákazníků, a to i v souvislosti s dodávkami plynu pro systémy dálkového vytápění v případě krize v oblasti bezpečnosti dodávek.
- (22) Aby se zajistilo koordinované provádění opatření ke snížení poptávky, měly by členské státy navázat pravidelnou spolupráci v rámci všech relevantních rizikových skupin. Členské státy se mohou dohodnout na koordinačních opatřeních, která jsou v daném regionu nejvhodnější. Komise a Koordinační skupina pro otázky plynu by měly mít možnost získat přehled o vnitrostátních opatřeních prováděných členskými státy a sdílet osvědčené postupy pro koordinaci opatření v rámci rizikových skupin. Členské státy by měly ke koordinaci svých opatření využívat i jiné orgány.
- (23) Aby se zajistilo, že národní plány pro stav nouze odrážejí opatření k dobrovolnému nebo povinnému snížení poptávky stanovené v tomto nařízení, měl by příslušný orgán každého členského státu přijmout nezbytné kroky k aktualizaci národního plánu pro stav nouze vypracovaného podle článku 8 nařízení (EU) 2017/1938 do dne 31. října 2022. Vzhledem ke krátké lhůtě pro uvedenou aktualizaci by se neměly použít koordinační postupy podle čl. 8 odst. 6 až 11 nařízení (EU) 2017/1938. Každý členský stát by však měl o aktualizaci svého národního plánu pro stav nouze vést konzultace s dalšími členskými státy. Komise by měla svolat rizikové skupiny, Koordinační skupinu pro otázky plynu nebo jiné relevantní orgány, aby projednaly možné otázky týkající se opatření ke snížení poptávky.

⁽⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 1).

- (24) Pro posouzení pokroku dosaženého členskými státy při provádění opatření k dobrovolnému a povinnému snížení poptávky a pro měření sociálního a hospodářského dopadu opatření, jakož i dopadu na zaměstnanost má zásadní význam pravidelné a účinné sledování situace a podávání zpráv. Příslušný orgán každého členského státu nebo jiný subjekt určený členským státem by měl sledovat snížení poptávky dosažené na jeho území a výsledky pravidelně oznamovat Komisi. Koordinační skupina pro otázky plynu by měla být Komisi nápomocna při sledování realizace povinného snížení poptávky.
- (25) Aby se zabránilo významné ekonomické újmě pro Unii jako celek, je zásadní, aby každý členský stát v návaznosti na vyhlášení výstrahy na úrovni Unie svou poptávku snížil. Tímto snížením se zajistí dostatek plynu pro všechny, a to i v zimním období. Snížení poptávky v celé Unii je výrazem zásady solidarity zakotvené ve Smlouvě. Je proto opodstatněné, aby Komise přísně dohlížela na to, že členské státy povinné snížení poptávky provádějí. V případě, že Komise zjistí riziko, že členský stát nemusí být schopen povinné snížení poptávky splnit, měla by mít Komise možnost požadovat, aby tento členský stát předložil plán, v němž stanoví strategii a opatření k účinnému dosažení povinného snížení poptávky. Daný členský stát by měl náležitě zohlednit veškeré připomínky a doporučení, které Komise k tomuto plánu předloží.
- (26) Vzhledem k tomu, že zásada solidarity dává každému členskému státu právo být za určitých okolností podporován sousedními členskými státy, měly by členské státy, které o takovou podporu žádají, rovněž jednat v duchu solidarity, pokud jde o snižování jejich domácí poptávky po plynu. Při žádosti o solidární opatření podle článku 13 nařízení (EU) 2017/1938 by proto členské státy měly mít zavedena veškerá vhodná opatření ke snížení poptávky po plynu. Komise by měla mít možnost požádat členský stát, který o solidární opatření žádá, aby předložil plán s opatřeními k dosažení dalšího možného snížení poptávky. Daný členský stát by měl náležitě zohlednit stanovisko Komise.
- (27) Komise by měla o provádění tohoto nařízení pravidelně informovat Evropský parlament a Radu.
- (28) Vzhledem k tomu, že bezpečnost dodávek plynu je kvůli ruské vojenské agresi vůči Ukrajině bezprostředně ohrožena, mělo by toto nařízení vstoupit v platnost co nejdříve.
- (29) Vzhledem k výjimečné povaze opatření stanovených v tomto nařízení by se toto nařízení mělo použít po dobu jednoho roku po svém vstupu v platnost. Do 1. května 2023 by Komise měla Radě podat zprávu o fungování tohoto nařízení a může případně navrhnout prodloužení jeho doby použitelnosti.
- (30) Jelikož cíle tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je pro dosažení uvedeného cíle nezbytné,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

Toto nařízení stanoví pravidla pro řešení situace, v níž dochází k závažným obtížím při dodávkách zemního plynu, s cílem zajistit v duchu solidarity bezpečnost dodávek zemního plynu v Unii. Mezi tato pravidla patří lepší koordinace, sledování vnitrostátních opatření ke snížení poptávky po plynu a podávání zpráv o nich a možnost, aby Rada na návrh Komise vyhlásila výstrahu na úrovni Unie jako krizovou úroveň specifickou pro Unii, která by aktivovala povinné celounijní snížení poptávky.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) „příslušným orgánem“ ústřední orgán státní správy nebo národní regulační orgán určený členským státem, aby zajišťoval provádění opatření stanovených v nařízení (EU) 2017/1938;
- 2) „výstrahou na úrovni Unie“ krizová úroveň specifická pro Unii, na jejímž základě se aktivuje povinné snížení poptávky a která nesouvisí s žádnou z krizových úrovní podle čl. 11 odst. 1 nařízení (EU) 2017/1938;
- 3) „spotřebou plynu“ celkové dodávky zemního plynu pro činnosti na území členského státu, včetně konečné spotřeby domácností, průmyslu a výroby elektřiny, ale s výjimkou – mimo jiné – plynu použitého k plnění skladovacích kapacit, v souladu s definicí spojení „dodávky, přeměna a spotřeba plynu“ používanou Komisí (Eurostatem);
- 4) „vstupní surovinou“ neenergetické využití zemního plynu, jak je uvedeno v energetických bilancích Komise (Eurostatu);
- 5) „referenční spotřebou plynu“ objem průměrné spotřeby plynu v členském státě během referenčního období; v případě členských států, ve kterých se spotřeba plynu v období od 1. srpna 2021 do 31. března 2022 zvýšila alespoň o 8 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu během referenčního období, se referenční spotřebou plynu rozumí pouze objem spotřeby plynu v období od 1. srpna 2021 do 31. března 2022;
- 6) „referenčním obdobím“ období od 1. srpna do 31. března během pěti po sobě následujících let předcházejících dnu vstupu tohoto nařízení v platnost, a to počínaje obdobím od 1. srpna 2017 do 31. března 2018;
- 7) „průběžným cílem“ průběžný cíl, jak je stanoven v příloze Ia nařízení (EU) 2017/1938.

Článek 3

Dobrovolné snížení poptávky

Členské státy vynaloží veškeré úsilí ke snížení své spotřeby plynu v období od 1. srpna 2022 do 31. března 2023 alespoň o 15 % ve srovnání se svou průměrnou spotřebou plynu v období od 1. srpna do 31. března během pěti po sobě následujících let předcházejících dnu vstupu tohoto nařízení v platnost (dále jen „dobrovolné snížení poptávky“). Na tato opatření k dobrovolnému snížení poptávky se vztahují články 6, 7 a 8.

Článek 4

Vyhlášení výstrahy na úrovni Unie Radou

1. Rada na návrh Komise může prostřednictvím prováděcího rozhodnutí vyhlásit výstrahu na úrovni Unie.
2. Komise předloží návrh na vyhlášení této výstrahy na úrovni Unie, jestliže dospěje k závěru, že existuje významné riziko závažného nedostatku dodávek plynu, nebo v případě mimořádně vysoké poptávky po plynu, pro které nejsou opatření uvedená v článku 3 dostatečná a která vedou k podstatnému zhoršení situace v oblasti dodávek plynu v Unii, avšak trh je schopen se s tímto narušením vypořádat, aniž by bylo potřeba přistoupit k netržním opatřením.
3. Komise předloží Radě návrh na vyhlášení výstrahy na úrovni Unie rovněž v případě, že o to požádá alespoň pět příslušných orgánů, které vyhlásily výstrahu na národní úrovni podle čl. 11 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2017/1938.

4. Rada může kvalifikovanou většinou návrh Komise změnit.
5. Před tím, než Komise návrh na vyhlášení výstrahy na úrovni Unie předloží Radě, konzultuje relevantní rizikové skupiny podle přílohy I nařízení (EU) 2017/1938 a Koordinační skupinu pro otázky plynu zřízenou článkem 4 uvedeného nařízení.
6. Na návrh Komise může Rada prostřednictvím prováděcího rozhodnutí vyhlásit konec výstrahy na úrovni Unie a ukončení platnosti povinností podle článku 5. Komise návrh tohoto prováděcího rozhodnutí Radě předloží, jestliže na základě posouzení a po konzultaci s relevantními rizikovými skupinami a s Koordinační skupinou pro otázky plynu dospěje k závěru, že situace, na jejímž základě byla výstraha na úrovni Unie vyhlášena, již není důvodem k tomu, aby byla tato výstraha zachována.

Článek 5

Povinné snížení poptávky v případě výstrahy na úrovni Unie

1. Pokud Rada vyhlásí výstrahu na úrovni Unie, sníží každý členský stát svou spotřebu plynu v souladu s odstavcem 2 (dále jen „povinné snížení poptávky“).
2. Pro účely povinného snížení poptávky musí být po dobu vyhlášení výstrahy na úrovni Unie spotřeba plynu v každém členském státě v období od 1. srpna 2022 do 31. března 2023 (dále jen „období snížení poptávky“) nejméně o 15 % nižší než referenční spotřeba plynu. Pro účely povinného snížení poptávky se zohlední veškerá snížení poptávky, jichž členské státy dosáhly během období před vyhlášením výstrahy na úrovni Unie.
3. Členský stát, jehož elektroenergetická soustava je synchronizována pouze s elektroenergetickou soustavou třetí země, je osvobozen od uplatňování odstavce 2 v případě, že je synchronizace se soustavou dané třetí země přerušena po dobu, po kterou jsou služba izolované elektroenergetické soustavy nebo jiné služby pro provozovatele přenosové soustavy zapotřebí pro zajištění bezpečného a spolehlivého fungování elektroenergetické soustavy.
4. Členský stát je osvobozen od uplatňování odstavce 2 po dobu, po kterou není přímo připojen k propojené plynárenské soustavě jakéhokoli jiného členského státu.
5. Členský stát může referenční spotřebu plynu, která se používá pro výpočet cílového povinného snížení poptávky podle odstavce 2, omezit o objem plynu, který se rovná rozdílu mezi jeho průběžným cílem pro den 1. srpna 2022 a skutečným objemem uskladněného plynu ke dni 1. srpna 2022, pokud k danému dni splňuje průběžný cíl.
6. Členský stát může referenční spotřebu plynu, která se používá pro výpočet cílového povinného snížení poptávky podle odstavce 2, omezit o objem plynu spotřebovaného během referenčního období jakožto vstupní surovina.
7. Členský stát může povinné snížení poptávky omezit o 8 procentních bodů, pokud prokáže, že jeho propojení s jinými členskými státy, měřené v pevné technické vývozní kapacitě, je ve srovnání s jeho roční spotřebou plynu v roce 2021 nižší než 50 % a že kapacita propojení s jinými členskými státy byla reálně využívána pro přepravu plynu na úrovni nejméně 90 % po dobu alespoň jednoho měsíce před oznámením o odchylce, ledaže členský stát může prokázat, že nebyla žádná poptávka a kapacita byla maximalizována a že jeho domácí zařízení na zkapalněný zemní plyn (LNG) jsou z obchodního a technického hlediska připravena přesměrovávat plyn do jiných členských států až do výše objemů požadovaných trhem.
8. Členský stát, který čelí elektroenergetické krizi, může povinné snížení poptávky podle odstavce 2 dočasně omezit na úroveň nezbytnou ke zmírnění rizika ohrožujícího dodávky elektřiny, pokud neexistují jiné ekonomické alternativy, které by plyn potřebný k výrobě elektřiny nahradily, aniž by byla vážně ohrožena bezpečnost dodávek. V takovém případě členský stát oznámí důvody pro dané omezení a výjimečné okolnosti, které jej opodstatňují, dostatečně doloží. Je-li to nezbytné, členský stát aktualizuje plán rizikové připravenosti podle článku 10 nařízení (EU) 2019/941.

9. Členský stát oznámí Komisi své rozhodnutí omezit povinné snížení poptávky podle odstavců 5, 6, 7 a 8 společně s potřebnými důkazy o tom, že jsou splněny podmínky pro omezení povinného snížení poptávky. Oznámení týkající se odstavců 5, 6 a 7 lze učinit již po vstupu tohoto nařízení v platnost a zároveň nejpozději dva týdny poté, co byla vyhlášena výstraha na úrovni Unie. Oznámení týkající se odstavce 8 lze učinit nejpozději dva týdny poté, co nastala elektroenergetická krize uvedená v daném odstavci. Členský stát rovněž uvědomí o svém záměru relevantní rizikové skupiny a Koordinační skupinu pro otázky plynu.

10. Na základě oznámení a po konzultaci rizikových skupiny a Koordinační skupiny pro otázky plynu Komise posoudí, zda jsou podmínky pro omezení podle odstavců 5, 6, 7 a 8 splněny. Shledá-li Komise, že omezení není opodstatněné, přijme stanovisko, v němž uvede důvody, proč by daný členský stát měl omezení povinného snížení poptávky zrušit nebo upravit. Toto stanovisko přijme do 30 pracovních dnů od úplného oznámení podle odstavce 9.

11. Pokud již podmínky pro omezení povinného snížení poptávky podle odstavců 5, 6, 7 a 8 splněny nejsou, členský stát uplatní cílové povinné snížení poptávky podle odstavce 2.

12. Komise průběžně sleduje, zda jsou podmínky pro omezení povinného snížení poptávky podle odstavců 5, 6, 7 a 8 splněny.

13. Články 6, 7 a 8 se použijí na opatření k povinnému snížení poptávky, aniž by byly dotčeny stávající dlouhodobé smlouvy.

Článek 6

Opatření k dosažení snížení poptávky

1. Členské státy mají možnost samy zvolit vhodná opatření ke snížení poptávky. Opatření uvedená v člancích 3 a 5 musejí být jasně vymezená, transparentní, přiměřená, nediskriminační a ověřitelná. Při výběru opatření členské státy zohlední zásady stanovené v nařízení (EU) 2017/1938. Opatření zejména:

- a) nesmějí nepřiměřeně narušovat hospodářskou soutěž nebo řádné fungování vnitřního trhu s plynem;
- b) nesmějí ohrožovat bezpečnost dodávek plynu v jiných členských státech nebo v Unii;
- c) musí splňovat ustanovení nařízení (EU) 2017/1938, pokud jde o chráněné zákazníky.

2. Při přijímání opatření ke snížení poptávky členské státy zváží upřednostnění opatření, která se dotknou jiných než chráněných zákazníků ve smyslu čl. 2 bodu 5 nařízení (EU) 2017/1938, a mohou z uplatnění takových opatření tyto zákazníky rovněž vyloučit, a to na základě objektivních a transparentních kritérií, která zohlední jejich hospodářský význam, jakož i mimo jiné tyto prvky:

- a) dopad narušení na dodavatelské řetězce, které jsou pro společnost kriticky důležité;
- b) možné negativní dopady v jiných členských státech, zejména na dodavatelské řetězce v navazujících odvětvích, která jsou pro společnost kriticky důležitá;
- c) potenciální dlouhodobé škody na průmyslových zařízeních;
- d) možnosti snížení spotřeby a náhrady výrobků v Unii.

3. Při rozhodování o opatřeních ke snížení poptávky zváží členské státy opatření ke snížení spotřeby plynu v elektroenergetickém odvětví, opatření na podporu přechodu na jiná paliva v průmyslu, vnitrostátní osvětlové kampaně a povinnosti cíleně zaměřené na omezení vytápění a chlazení, na podporu přechodu na jiná paliva a na snížení spotřeby průmyslem.

Článek 7

Koordinace opatření ke snížení poptávky

1. K zajištění náležité koordinace opatření k dobrovolnému a povinnému snížení poptávky podle článků 3 a 5 členské státy vzájemně spolupracují v rámci všech relevantních rizikových skupin.
2. Příslušný orgán každého členského státu aktualizuje do 31. října 2022 jeho národní plán pro stav nouze vypracovaný podle článku 8 nařízení (EU) 2017/1938, aby zohlednil opatření k dobrovolnému snížení poptávky. Každý členský stát svůj národní plán pro stav nouze případně aktualizuje rovněž v případě vyhlášení výstrahy na úrovni Unie podle článku 4 tohoto nařízení. Na aktualizace národních plánů pro stav nouze podle tohoto odstavce se nepoužijí ustanovení čl. 8 odst. 6 až 10 nařízení (EU) 2017/1938.
3. Před přijetím revidovaných plánů pro stav nouze členské státy konzultují Komisi a relevantní rizikové skupiny. Komise může s přihlédnutím k názorům vyjádřeným v této souvislosti členskými státy svolat zasedání rizikových skupin a Koordinační skupiny pro otázky plynu s cílem projednat otázky týkající se vnitrostátních opatření ke snížení poptávky.

Článek 8

Sledování a prosazování

1. Příslušný orgán každého členského státu sleduje provádění opatření ke snížení poptávky na území daného členského státu. Členské státy podávají Komisi každé dva měsíce a nejpozději do 15. dne následujícího měsíce zprávu o dosaženém snížení poptávky. Při sledování dobrovolného a povinného snížení poptávky jsou Komisi nápomocny rizikové skupiny a Koordinační skupina pro otázky plynu.
2. V případě, že Komise na základě vykázaných údajů o snížení poptávky zjistí, že existuje riziko, že členský stát nebude schopen splnit povinné snížení poptávky podle článku 5, požádá daný členský stát, aby předložil plán, v němž stanoví strategii k účinnému splnění povinnosti snížení poptávky. Komise také požádá členský stát, který žádá o solidární opatření podle článku 13 nařízení (EU) 2017/1938, aby předložil plán stanovující strategii k dosažení dalšího možného snížení poptávky po plynu v souladu s čl. 10 odst. 2 nařízení (EU) 2017/1938. V obou případech Komise vydá k předloženým plánům stanovisko s připomínkami a doporučeními a informuje o něm Radu. Dotčený členský stát ke stanovisku Komise náležitě přihlédne.
3. Komise o provádění tohoto nařízení pravidelně informuje Evropský parlament a Radu.

Článek 9

Přezkum

Do 1. května 2023 provede Komise přezkum tohoto nařízení s ohledem na všeobecnou situaci v oblasti dodávek plynu do Unie a předloží Radě zprávu o hlavních závěrech vyplývajících z tohoto přezkumu. Na základě uvedené zprávy může Komise zejména navrhnout prodloužení doby použitelnosti tohoto nařízení.

Článek 10

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

Použije se po dobu jednoho roku od svého vstupu v platnost.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 5. srpna 2022.

Za Radu
předseda
M. BEK
